

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
«ДУМКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЩОДО ПРОЄКТУ ОПП СПЕЦІАЛЬНОСТІ
"ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ"»**

Січень – лютий 2021 р.

Полтава

ВСТУП

Думка та професійні прагнення здобувачів вищої освіти надзвичайно важливі для формування освітньо-професійної програми (далі – ОПП) – документа, який визначає їхню навчальну траєкторію.

З метою залучення здобувачів вищої освіти до обговорення проектів ОПП Бакалавр і ОПП Магістр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» в Полтавській державній аграрній академії було проведено онлайн-опитування студентів денної форми навчання зазначеної спеціальності.

Підготовку та проведення опитування здійснювали гарант ОПП Бакалавр к. е. н., доцент Безкровний О. В., гарант ОПП Магістр д. е. н., професор Зоря О. П., член групи забезпечення к. е. н., доцентка Єгорова О. В. Роз'яснювальну роботу щодо опитування здійснювали куратори академічних груп.

Завдання дослідження:

- отримати дані про професійні наміри здобувачів вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» та їх узгодженості з ОПП;
- узагальнити думку здобувачів вищої освіти щодо проекту ОПП Бакалавр і проекту ОПП Магістр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»;
- вивчити рівень задоволеності здобувачів освітніми компонентами ОПП та їхні побажання щодо включення предметів до вибіркового блоку навчальних дисциплін;
- сформулювати пропозиції щодо вибіркового компоненту ОПП ПДАА, унікальних порівняно з подібними освітніми програмами за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Методологія дослідження.

Опитування відбувалося онлайн за анкетною напівстандартизованою формою, що містить закриті запитання, по кожному з яких, окрім вибору із запропонованих альтернатив відповіді, можна було дати власний варіант відповіді.

Респонденти добровільно брали участь в опитуванні, у зручний для них час. Загалом опитування тривало з 18 січня по 10 лютого 2021 року.

Анкети були розіслані за адресами корпоративної пошти ПДАА у вигляді форми Google Form, вбудованої в електронний лист.

Для обговорення ОПП Бакалавр були запрошені здобувачі вищої освіти 2–3 та 1 курсу скороченого терміну навчання курсів ОС Бакалавр, для обговорення ОПП Магістр – здобувачі вищої освіти 4 та 2 курсу скороченого терміну навчання ОС Бакалавр та 1 курсу ОС Магістр. До анкетування не були залучені студенти першого курсу, які, на нашу думку, не встигли сформулювати обґрунтовану думку щодо освітніх компонентів навчальної програми.

Зважаючи на те, що було опитано майже 50 % студентів спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», є підстави стверджувати, що результати проведеного дослідження репрезентативно представляють загальну думку здобувачів вищої освіти, що навчаються на відповідній спеціальності в Полтавській державній аграрній академії.

Перед проходженням анкетування студентам потрібно було ознайомитись із

відповідним проектом (ОПП Бакалавр або ОПП Магістр) спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», опублікованим на сайті ПДАА, на який в анкеті було пряме посилання.

Для оформлення та оброблення результатів анкетування використано інтернет-ресурс Google Form.

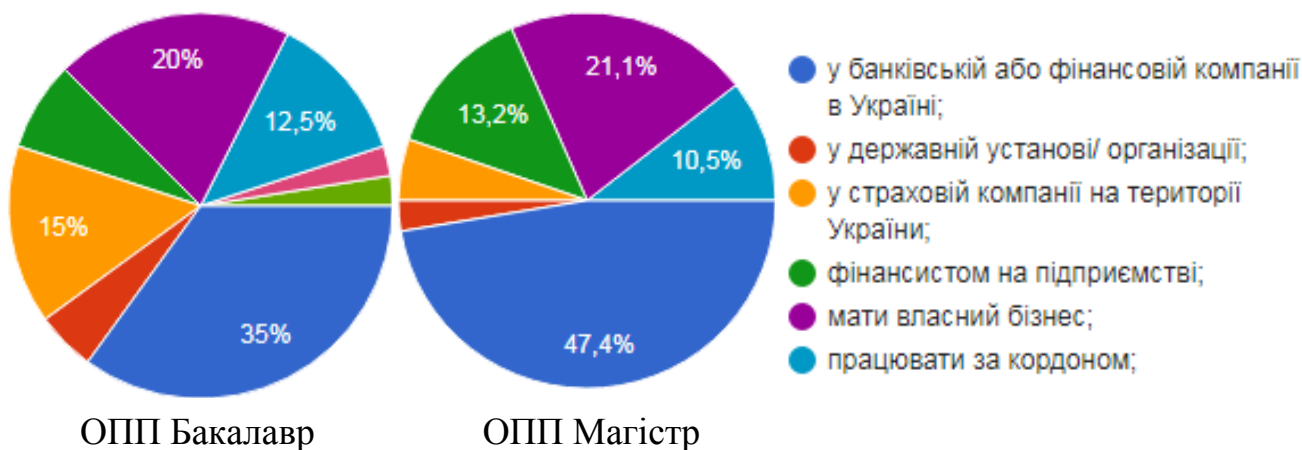
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В анкетуванні на добровільній основі взяли участь 79 осіб, зокрема в обговоренні ОПП Бакалавр – 41 респондент, ОПП Магістр – 38 респондентів. Враховуючи контингент студентів, які навчаються на курсах, обраних для анкетування, відсоток залучення здобувачів вищої освіти до обговорення становив: по ОПП Бакалавр – 53,9 %, по ОПП Магістр – 42,2 %, загалом – 47,6 %. Ураховуючи чисельність вибіркової сукупності з імовірністю $p = 0,954$, похибка вибірки становить 11–12 %, тобто можна стверджувати, що думка студентів, які не взяли участь в анкетуванні, не суттєво відрізняється від думки тих, хто пройшов опитування.

За результатами узагальнення відповідей на окремі питання були отримані такі висновки.

Близько 10 % опитаних після закінчення навчання мріють працювати за кордоном, проте більшість респондентів пов'язують свої професійні плани з Україною. Здебільшого студенти, що навчаються за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», бажають працювати у вітчизняних банківських або фінансових компаніях.

1. Де після закінчення навчання Ви найбільше хотіли б працювати?

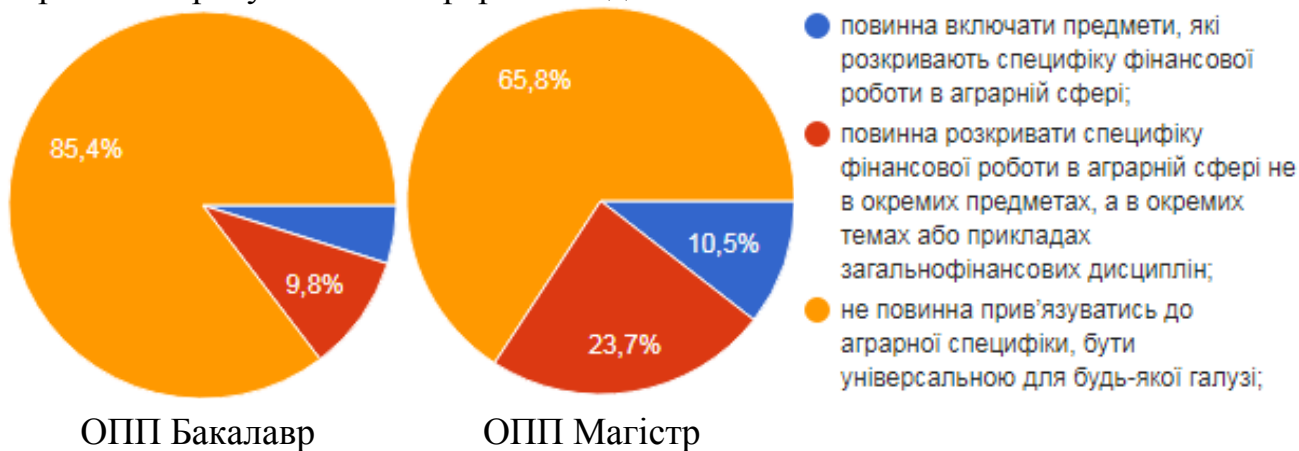

При цьому у банках прагне працювати майже половина студентів старших (випускних) курсів і магістрів, і лише третина студентів молодших курсів. На другому місці з-поміж професійних намірів – власний бізнес, який хотіли б мати близько 20 % опитаних. Третя позиція серед бажаних місць роботи відрізняється – на молодших курсах – це страхові компанії, а на старших – фінансові посади на підприємствах. В анкеті не наводились окремі варіанти відповідей щодо різних галузей підприємств, на яких бажають працювати студенти, але жоден із них не зазначив, що має намір працювати саме на сільськогосподарському підприємстві.

Таку ж тенденцію можна побачити й у відповідях на питання «Чи повинна

підготовка фахівця в аграрному університеті мати акцентуватися на специфіці фінансової роботи в сільському господарстві?».

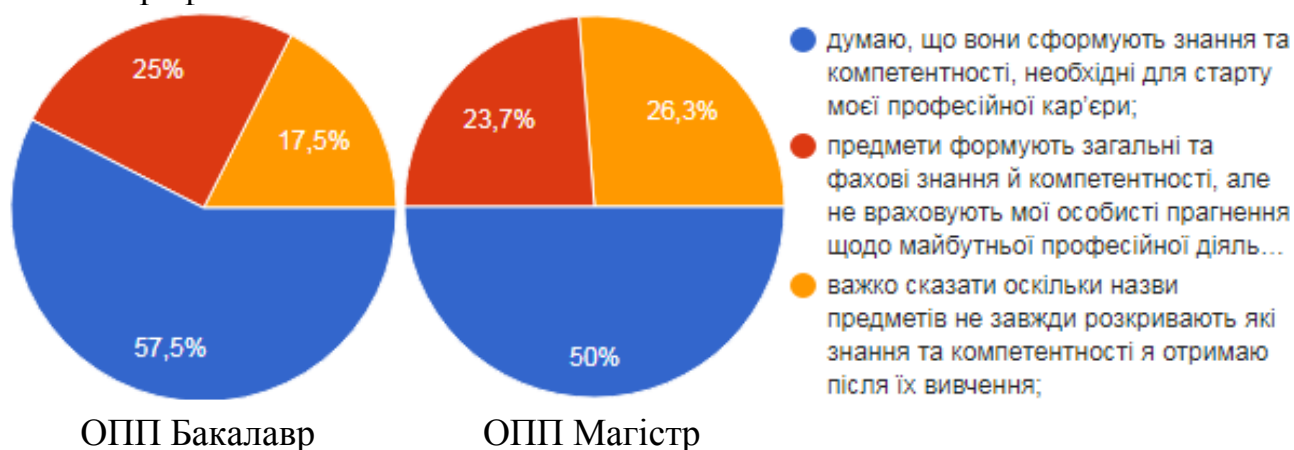
4. На Вашу думку, підготовка фахівця зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» в аграрній академії:

Переважає більшість респондентів (на молодших курсах 85,4 %, а на старших – 65,8 %) не хоче отримувати галузеві знання, а хоче бути «універсальним» фахівцем. І лише кожен десятий студент згоден вивчати предмети, що розкривають галузеві особливості роботи фінансиста в аграрній сфері.

У відповідях на питання, які стосувались оцінки запропонованих до обговорення проєктів ОПП, простежувались переважно позитивні відгуки. Так, на питання «Наскільки опанування запропонованих в ОПП предметів наблизить Вас до Ваших професійних планів?» більше половини респондентів висловили думку, що їх буде достатньо для початку кар'єри. Стримано-обережно оцінили складові ОПП 17,5 % респондентів із молодших курсів і 26,3 % зі старших – вони притримуються цілком слушної думки, що назви предметів не завжди відображають зміст матеріалів, які викладаються.

2. Наскільки опанування запропонованих в ОПП предметів наблизить Вас до Ваших професійних планів?

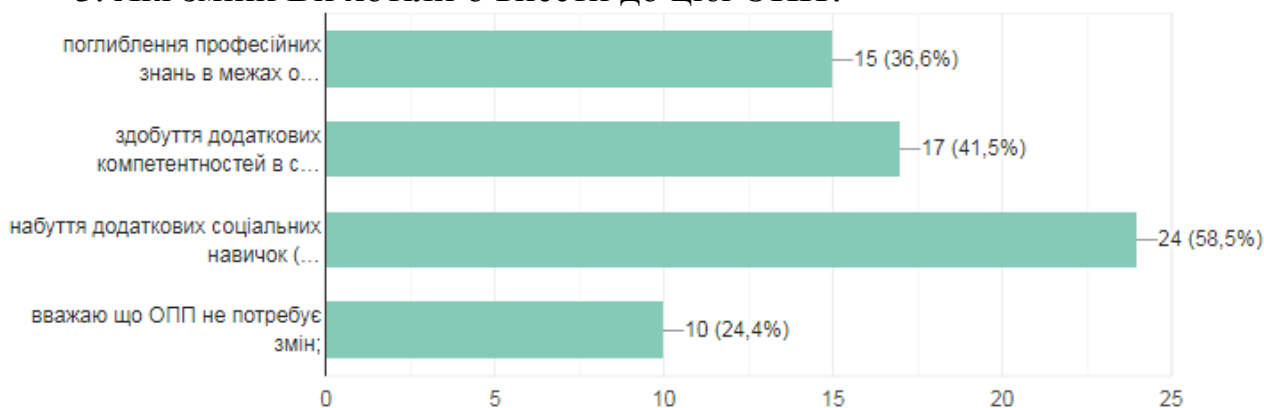

Близько чверті опитаних зазначили, що предмети ОПП не враховують їхні особисті прагнення щодо майбутньої професійної діяльності. Проте, враховуючи те, що професійні плани наших студентів (як показали відповіді на перше питання) дуже різняться, створити ОПП, яка б задовольнила всі потреби,

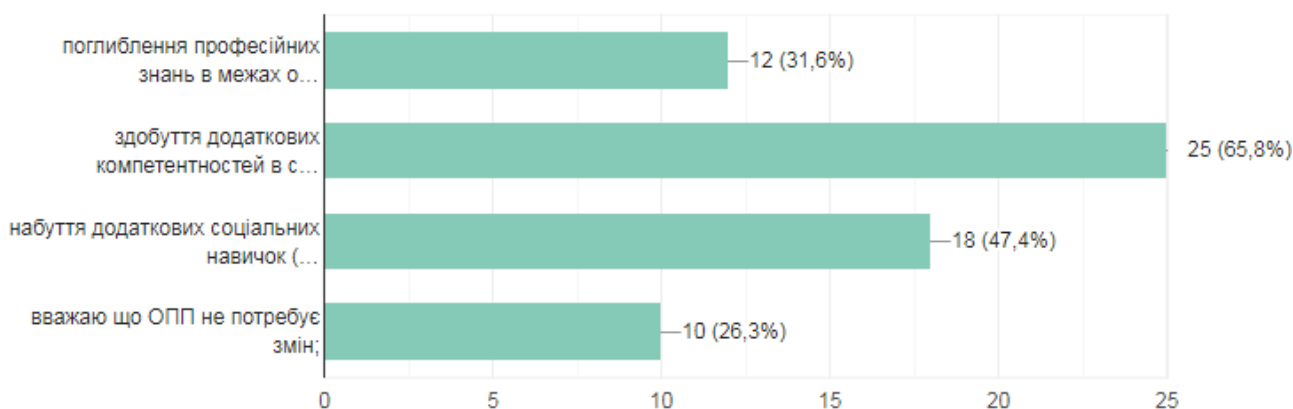
можна лише за умови створення не менш ніж чотирьох блоків вибірових дисциплін.

Опосередковано задоволеність студентів проектами ОПП засвідчує те, що близько 25 % опитаних вважають, що цей документ не потрібно змінювати.

3. Які зміни Ви хотіли б внести до цієї ОПП?

ОПП Бакалавр

ОПП Магістр

Зазначимо, що на це питання можна було дати не одну відповідь, а кілька, що залежить від побажань щодо змін в ОПП. Серед пропозицій щодо ОПП Бакалавр переважає набуття «м'яких навичок» (soft skills). Абсолютно підтримуємо думку респондентів стосовно того, що розвиток комунікативних компетентностей і набуття додаткових соціальних навичок (таких як уміння працювати у команді, стресостійкість, здатність планувати роботу та робочий час тощо) затребувані на ринку праці та підвищують конкурентоспроможність випускників. Інші пріоритети у студентів старших курсів, які оцінювали ОПП Магістр. Уже набувши соціальних навичок за перші роки навчання, вони ймовірно прагнуть здобути додаткові компетентності у споріднених спеціальностях (комп'ютерні технології, менеджмент, знання іноземних мов тощо).

На питання «Які навчальні дисципліни, крім наявних, доцільно включити до ОПП?» багато респондентів не дало відповіді. При цьому отримані відповіді були різноманітними, майже не дублювались, тому нижче ми наводимо повні відповіді, виокремивши прямі повтори та повтори за змістом. На нашу думку, це дає змогу побачити різноманітну палітру ставлення до вищезазначеного питання.

З-поміж 41 студента, що оцінювали ОПП Бакалавр, лише 10 висловили пропозиції щодо додаткових навчальних дисциплін. На жаль, три з них зазначили предмети, які вже є в ОПП, що свідчить про неуважне вивчення цього документа. З-поміж інших пропозицій найчастіше трапляються побажання більше (на кожному курсі) вивчати англійську мову, отримувати соціальні навички. Серед пропозицій щодо предметів фахової підготовки були такі: «Фінансово-економічні аспекти бізнесу», «Фінансове право», «Технології продажу фінансових продуктів», «Біржова діяльність і операції з цінними паперами», «Облік у банках», «Державний фінансовий контроль».

ОПП Бакалавр

1. Англійська мова кожного навчального року – 3.
2. Психологія
3. Здатність планувати роботу, вміння працювати в команді, стресостійкість
4. Фінансово-економічні аспекти бізнесу
5. Фінансове право
6. Технології продажу фінансових продуктів
7. Облік у банках.
8. Біржова діяльність і операції з цінними паперами.
9. Державний фінансовий контроль
10. Комп'ютерні технології
11. Мікроекономіка
12. Інвестування
13. Страхові послуги
14. Економічний аналіз

Щодо пропозицій з включення до програми навчання нових навчальних дисциплін, то більш активними виявилися респонденти, які оцінювали ОПП Магістр.

За ОПП Магістр

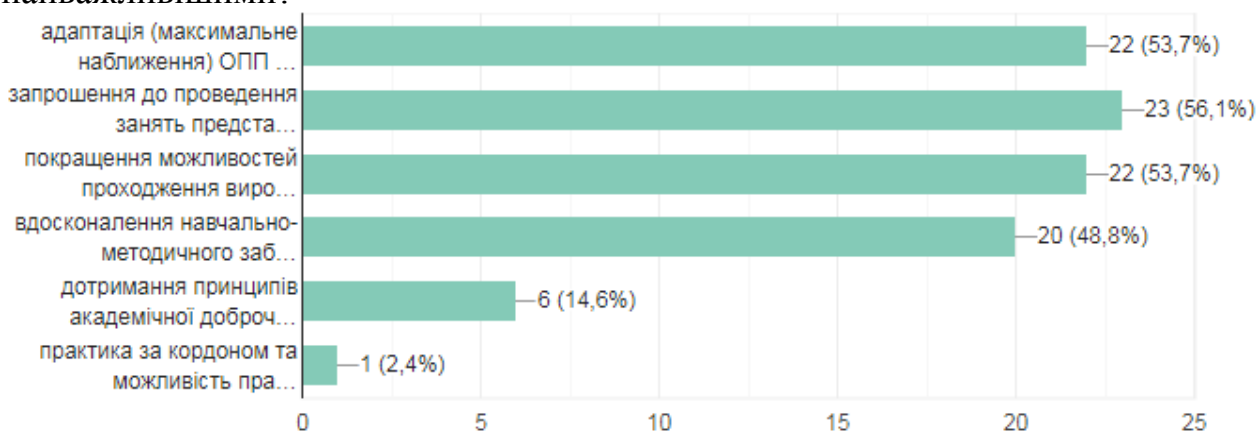
1. Сучасні комп'ютерні технології для фінансистів
2. Дисципліна з вивчення ПЗ економічного напрямку
3. Комп'ютерні технології
4. Практичні роботи з інформаційними базами
5. Основи інформаційних технологій.
6. Робота з базами даних
7. Кібербезпека.
8. Облік у банках
9. Бухгалтерський облік на підприємстві та в банку
10. Вивчення програми С1 – 2.
11. Оподаткування аграрних підприємств
12. Більше годин ділової іноземної мови – 4.
13. Політологія – 3
14. Психологія – 2
15. Фінансове право
16. Право

17. Комунікативні стратегії
18. Фінансова аналітика,
19. СММ-маркетинг
20. Фінансова звітність у державних установах,
21. Етика
22. Соціологія
23. Міжнародна економіка

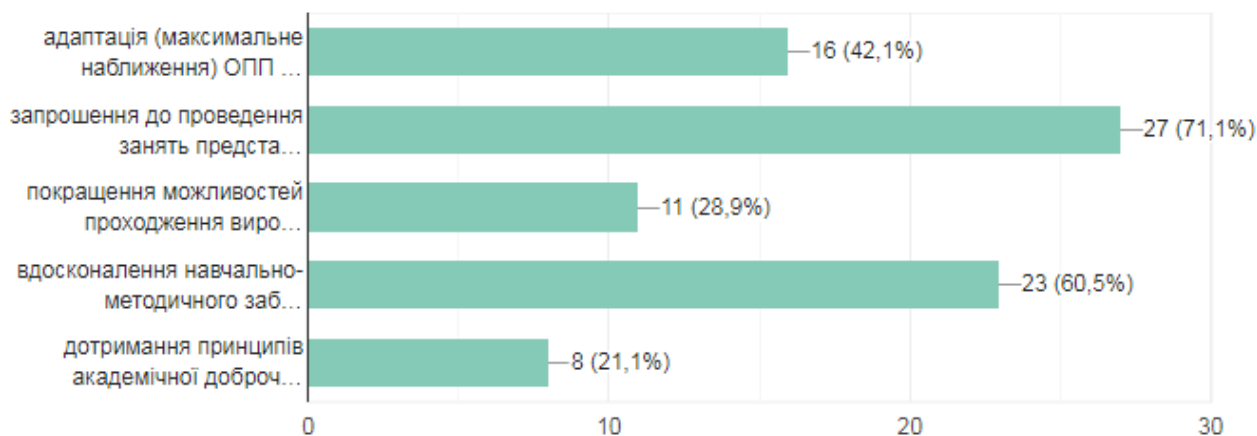
У відповідях можна простежити такі основні тенденції. На ОС Магістр здобувачі бажають вивчати сучасні комп'ютерні програми (10 пропозицій), причому як фінансові, так і бухгалтерські. Фінансисти проявляють неабиякий інтерес до обліку та бажають продовжувати вивчати англійську мову. Серед неочікуваних результатів – зауважень щодо вивчення наявного в ОПП предмета «Охорона праці» не було, водночас 3 респонденти виявили бажання вивчати політологію. Цікавими є пропозиції щодо вивчення фінансового права, комунікативних стратегій, кібербезпеки, СММ-маркетингу.

Відповіді на останнє питання допомагають визначити напрями подальшої роботи колективу факультету щодо підвищення якості навчального процесу.

6. Які напрями підвищення якості навчального процесу за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» в нашій академії Ви вважаєте найважливішими?

ОПП Бакалавр

ОПП Магістр

Отже, і здобувачі вищої освіти вважають важливими усі визначені авторами

анкети напрями вдосконалення роботи, такі як:

- адаптація ОПП до європейських навчальних програм;
- запрошення до проведення занять представників бізнесу, спеціалістів-практиків;
- покращення можливостей проходження виробничої практики;
- удосконалення навчально-методичного забезпечення навчального процесу.

Найменше з усіх відповідей набрав варіант щодо дотримання академічної доброчесності, отже, студенти не бачать таких проблем в нашому навчальному закладі.

ВИСНОВКИ

Проведене опитування дозволяє скоригувати проекти ОПП Бакалавр і ОПП Магістр спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» щодо вибіркового блоку навчальних дисциплін відповідно до побажань і професійних очікувань здобувачів вищої освіти.

Слід визначити, що переважна більшість студентів не хотіла б вивчати предмети, які розкривають галузеві особливості роботи фінансиста в аграрній сфері. Отже, в ОПП недоцільно створювати вибіркового блоку таких дисциплін.

У рейтингу бажаних місць роботи опитаних перше місце посідає робота у банках і фінансових установах, далі – власний бізнес, робота у страховій фірмі та фінансистом на підприємстві. Наявні в проектах ОПП освітні компоненти дозволяють підготувати багатofункціонального працівника, водночас варіативні складові професійно орієнтованих дисциплін мають максимально враховувати професійні прагнення здобувачів вищої освіти, що планують працювати у банківській і страховій сферах і реальному секторі економіки. В ОПП бажано включити компоненти, що дозволять отримати компетентності для усіх перелічених напрямів діяльності.

Серед здобувачів вищої освіти простежується бажання опанувати англійську мову та інформаційні технології в ОПП спеціальності. Значна частина опитаних хоче вивчати на освітньому рівні Магістр сучасні фінансові та облікові комп'ютерні програми, інформаційні технології роботи з базами даних. Оскільки знання сучасного програмного забезпечення затребуване на ринку праці, пропонуємо включити до обов'язкових компонент ОПП Магістр навчальну дисципліну, яка б передбачала оволодіння практичними навиками цифрового аналізу фінансових даних.

Особливостями ОПП Бакалавр повинна стати наявність варіативної складової професійно орієнтованих дисциплін, спрямованих на розвиток комунікативних компетентностей і додаткових соціальних навичок (soft skills), які підвищують конкурентоспроможність випускників.